

Inkasent

421401

Inna nazwa zawodu: kontroler poboru energii

Zadania i czynności

Głównym zadaniem inkasenta jest kontrola wielkości zużycia energii elektrycznej, gazu, ciepła lub wody przez odbiorców na wyznaczonym terenie.

Bez względu na rodzaj przedsiębiorstwa, w którym jest zatrudniony, inkasent wykonuje bardzo podobne czynności. W zakładach energetycznych odczytuje liczniki energii elektrycznej i gazu (jeżeli gazownia i zakład energetyczny mają podpisaną stosowną umowę), w wodociągach odczytuje wskazania wodomierzy, w spółdzielniach mieszkaniowych liczniki zużycia wody i ciepła.

Zakłady energetyczne, wodociągowe czy spółdzielnie mieszkaniowe mają wyznaczony rejon, za którego obsługę są odpowiedzialne. Od wielkości rejonu zależy również liczba zatrudnionych inkasentów. Każdy inkasent posiada stosowną plakietkę lub legitymację ze zdjęciem, którą jest zobowiązany okazywać na życzenie odbiorcy.

W wielu budynkach są specjalne skrzynki, w których umieszczane są liczniki. Dostęp do nich nie sprawia zwykle trudności. Jednak może się zdarzyć, że liczniki są zamontowane w ciemnym korytarzu, piwnicy lub zabudowane przez odbiorcę w formie szafki i wtedy do odczytania wskazań licznika konieczne jest użycie latarki. Bywają też liczniki umocowane w trudno dostępnym miejscu i wówczas dokonanie odczytu wymaga użycia lusterka. W starych budynkach liczniki mogą być umieszczone bardzo wysoko lub bardzo nisko. Konieczne bywa więc schylenie się lub użycie stołka albo drabinki.

Praca inkasenta jest ułatwiona, jeżeli liczniki znajdują się w ogólnodostępnym korytarzu lub poza budynkiem. Jeśli jednak konieczne jest udostępnienie licznika wewnątrz mieszkania, zwykle jeden lub dwa dni wcześniej inkasent zostawia zawiadomienie o konieczności odczytu, np. na tablicy ogłoszeń w danym budynku.

Odczytów wskazań liczników dokonuje się cyklicznie, w zależności od typu pobieranej energii i jej odbiorcy. Zużycie energii elektrycznej i gazu przez indywidualnych odbiorców jest kontrolowane raz na pół roku, zużycie wody kwartalnie. W instytucjach społecznych (szkoły, szpitale), placówkach handlowych i usługowych odczytów dokonuje się co dwa miesiące.

Wyniki odczytów inkasent zapisuje w książce odczytowej i od razu wstępnie porównuje ze stanem poprzednim. Część pracy związanej z uzupełnianiem książek odczytowych może wykonać w domu. Natomiast wyniki odczytów musi przekazać odpowiednim działom swojej firmy, które zajmują się rozliczaniem i wystawianiem rachunków i faktur dla odbiorców. Rachunki te – w formie książeczek rozliczeniowych – otrzymują inkasenci, których zadaniem jest dostarczenie ich odbiorcom.

Inkasent jest upoważniony do pobierania opłaty. W praktyce korzystają z tego tylko osoby chore, starsze, którym samodzielne regulowanie należności może sprawić kłopot. Pobrane kwoty inkasent przekazuje do kasy lub na konto swojej instytucji.

Do ważnych zadań inkasenta należy również kontrolowanie prawidłowego działania urządzeń pomiarowych i ? jeżeli jest do tego uprawniony ?opłombowywanie ich. W razie stwierdzenia wadliwego działania liczników lub nielegalnego poboru energii obowiązkiem inkasenta jest sporządzenie protokołu i przekazanie go odpowiednim działom swojej instytucji.

Środowisko pracy

materiałne środowisko pracy

Inkasent jest pracownikiem terenowym instytucji, w której jest zatrudniony. Od siedziby firmy rozpoczyna swoją pracę, ale jej celem są wizyty u odbiorców. Są to wizyty w budynkach mieszkalnych, instytucjach społecznych, warsztatach, na wolnym powietrzu, czyli wszędzie tam, gdzie umieszczone są liczniki odczytowe. Narażony bywa przez to na zmienne warunki atmosferyczne, które mogą powodować częste infekcje i przeziębienia.

Liczniki bywają umieszczane w miejscach trudno dostępnych i słabo oświetlonych, co jest dodatkowym czynnikiem utrudniającym pracę.

Wśród niedogodności w tego typu pracy trzeba również wymienić kontakt ze zwierzętami domowymi. Zdarzają się, na szczęście rzadko, przypadki pogryzienia inkasenta przez psy.

warunki społeczne

Praca inkasenta ma charakter indywidualny. W wyjątkowych przypadkach, jeżeli np. odbiorca wielokrotnie nie chce udostępnić liczników w swoim mieszkaniu, odwiedza go zespół dwóch osób, a czasem także elektromonter upoważniony do odłączenia zasilania.

Kontakty z ludźmi nie są w tej pracy konieczne, większość liczników jest już umieszczana w dostępnych miejscach. Także ewentualne konflikty z odbiorcami są zjawiskiem marginalnym w pracy inkasenta i nie zdarzają się często. Kontakt z odbiorcą ma zwykle na celu skonsultowanie z nim stanu licznika oraz uzyskanie odpowiedzi na pytania dotyczące rozliczeń pobieranej energii.

warunki organizacyjne

Praca inkasenta ma bardzo często charakter akordowy. Nie ma także określonych stałych godzin pracy. Inkasent samodzielnie ustala czas pracy, zwykle jest to ok. 6 godzin dziennie, zarówno przed południem, jak i po południu. Nie jest wymagana praca w dni wolne i świąteczne.

Ze względu na terenowy charakter pracy inkasent przemieszcza się z miejsca na miejsce pieszo lub korzystając ze środków komunikacji miejskiej. Zwykle otrzymuje od swojej instytucji miesięczny bilet sieciowy na wszystkie rodzaje miejskiej komunikacji. Może też czasem otrzymywać pieniądze na zakup odzieży ochraniającej przed zmiennymi warunkami atmosferycznymi. Inkasent jest szeregowym pracownikiem swojej instytucji, pełniącym jedynie funkcję podwładnego.

Czynności wykonywane przez inkasenta są rutynowe, powtarzalne, a nadzór jego pracy

ma charakter okresowy.

Inkasent ponosi odpowiedzialność finansową za pobierane opłaty za zużycie energii. Cięży na nim także odpowiedzialność moralno-społeczna nieprawidłowe czy niedokładne odczyty mogą narazić odbiorcę na poniesienie kosztów za wadliwe rozliczenie.

Wymagania psychologiczne

Ze względu na główny cel pracy inkasenta, jakim jest odczyt wskazań urządzeń pomiarowych, w zawodzie tym niezbędna jest sprawność zmysłów sensorycznych, szczególnie narządu wzroku. Jeżeli pracownik ma do czynienia z gazomierzami, to przydatny jest zmysł powonienia, pomocny przy wykrywaniu nieszczelności w instalacji.

Ze względu na indywidualny charakter pracy inkasent musi być samodzielny w zakresie jej planowania i organizowania.

W zawodzie inkasenta przydatne jest zamiłowanie do pracy urzędniczej, przejawiające się w sprawnym wypełnianiu formularzy, druków, prowadzeniu kartotek i rejestracji dokumentów. Aby móc wstępnie określić wielkość zużycia energii, inkasent powinien mieć zdolności rachunkowe, pomagające sprawnie obliczyć pomiary, skontrolować zapisy liczbowe. Te zadania musi wykonywać bardzo dokładnie, aby nie narażać odbiorców lub własnej firmy na straty finansowe.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Praca inkasenta wiąże się z koniecznością stałego przemieszczania się z miejsca na miejsce. Jest to typowa praca terenowa, o charakterze chodząco-stojącym, wymagająca dodatkowo schylania się lub wspinania (stołek, drabinka). Nie należy więc do prac lekkich. Uciążliwość są także zmienne warunki atmosferyczne.

Inkasent musi mieć sprawny układ mięśniowy i kostno-stawowy, a także układ oddechowy i układ krążenia. Niezmiernie ważny jest dobry wzrok, a przydatny ? zmysł węchu.

Zdecydowanymi przeciwwskazaniami do pracy w zawodzie inkasenta są silne wady wzroku, przewlekłe choroby układu oddechowego (astma) i układu krążenia oraz zaburzenia ośrodkowego układu nerwowego (padaczka). Ze względu na konieczność chodzenia niewskazane jest zatrudnianie osób z płaskostopiem i żylakami kończyn dolnych.

Stojąco-chodzący charakter pracy i wymagana sprawność zmysłów sensorycznych uniemożliwia zatrudnianie w zawodzie inkasenta osób niepełnosprawnych.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

W zawodzie inkasenta znajdują zatrudnienie osoby posiadające co najmniej zawodowe wykształcenie. Nie jest wymagana określona specjalizacja. Z zakresem obowiązków przyszli inkasenci są zapoznawani bezpośrednio w instytucji, która ich zatrudnia.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

W omawianym zawodzie nie ma możliwości awansu w ramach struktur organizacyjnych firmy

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Pracę w zawodzie inkasenta można podjąć w starszym wieku. Jednak górna granica wieku nowo zatrudnianej osoby nie powinna przekraczać 40 lat. Wiąże się to głównie z wymaganiami zdrowotnymi i terenowym charakterem pracy.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

- doręczyciel pocztowy (listonosz)
- konduktor
- rewizor pociągów
- strażnik miejski
- inspektor kontroli i usług (zawód o wyższym poziomie kwalifikacji)
- bileter (zawód o niższym poziomie kwalifikacji)

Polecana literatura

Inkasent ? Klasyfikacja zawodów i specjalności, Warszawa, Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej, 1995, t. 5, z. 4, s. 48.